

og man fik da vel nok at taale det. Der er Noget, som staar over Kunsten, og det er Bevillingsmyndighedens Ret. — Vender jeg mig dernæst til andre Sider af Styrelsen, skjønner jeg heller ikke, at det der staar synderlig bedre til. Fra Almueskolerne og indtil Universitetet er der jo ikke Spor af nogen Reform, og det uagtet den høitærede Ministers Person ogsaa paa dette Punkt maatte kunne love Noget. Jeg sigter herved til, at han — saavidt jeg ikke husker feil — i alt Fald tidligere har været en Ven af Examenskommissioner, men af, hvor forandret! Vi fik ifjor nogle Betænkninger, som vel sagtens skulde betyde en Retræte fra adskillige Fakulteter, for ikke at tale om, at Midlerne sammendrynges ved Kommunitetet, uden at man ser Spor til, hvad der skal blive af dem, og i hvilken Retning de skulde bruges. For de lærde Skolers Vedkommende er der et Par Linier i selve Finantsloven, som formodentlig skulde betyde Noget af en Reform. Jeg sigter herved til de 20 Gratistpladser, der ere foreslaaede optagne paa Finantsloven, men det vilde jo umægtelig være lovlig lidt, om man troede at kunne slippe hele Reformationen af det lærde Skolevæsen med 20 Gratistpladser, medens vistnok Mange have den Opfattelse, at, om ikke alle de lærde Skoler, hvad jeg ikke tror, saa dog mange af dem ere overflødige efter det Besøg, de have, og at de væsentligst burde gjøres til Anstalter med Fripladser for Uformuende, medens de Formuende kun skulde være der, for saa vidt de betalte, hvad Undervisningen i det Hele taget var værd. — Det Lovforslag om Almueskolerne, som den høitærede Minister har forelagt, vil der forhaabentlig senere blive Leilighed til at tale om, og jeg skal derfor ikke her komme nærmere ind derpaa; kun gjentager jeg, at der jo ikke er Noget, som i mindste Maade tyder hen paa en Løstelse af vort hele Undervisningsvæsen. Naar den høitærede Minister maatte tror, at Befolkningen vil lade sig affpise med nogle Alderstillæg til Skolelærerne, og med at en Fjører for Skolelærerne er bleven Ridder af Dannebrog, vil han dog maatte tage feil, thi vel er det mig bekendt, at en Forsamling af 600 Skolelærere har udtalt sig for Alderstillæg, men jeg maa dog erindre om, at der for det Første er flere end 600, næsten 4000 Skolelærere i Landet, og at der for det Andet er en stor Befolkning udenfor, som dog vel ogsaa har Ret til at sige et Ord med, naar der er Tale om Skolevæsenet. — Om nu end det Uheldige i Form og Indhold stikker mere grelt frem paa de to foregaaende nu omtalte Ministeriers Budget, gaar det dog, saavidt jeg skjønner, ikke bedre, men tværtimod paa en lignende Maade, med de andre Ministerier. Indvigningsministeriets Budget har egentlig hibtil været det neutrale Gebet, og flere af de Lovforslag, der ere fremkomne fra det, have meget ofte kunnet glæde sig ved Tilslutning her, men ogsaa gennem denne Bestyrelse

giver det sig tilkjende, at Ministeren er nødt til — saa forekommer det mig — i en høiere Grad end ønskeligt er, at støtte sig til sine Embedsmænd, fordi de styrke Regjeringen i dens Politik. Dette viser sig saaledes for Postbestyrelsens Vedkommende. Jeg ser nok, at der i Budgettet foreslaas, at Landpostvæsenet skal udvides til at være daglig istedet for 3 Gange ugentlig. Det er jo Meningen og ogsaa udtalt fra Regjeringens Side, at der skulde være Post til hver Landsby, men dersom den høitærede Minister tror, at hans underordnede Embedsmænd have sat dette i Værk, tager han meget feil. Der er mange Sogne, for Exempel i Omegnen af Veile, hvor jeg er kjendt, saaledes Brekken og Brande Sogne, hvor der ikke er Post til en eneste Landsby; man gaar forbi Landsbyerne og lægger Posten af paa Herregaarden. Jeg tror nok, at netop det, at Ministeriet og dets Embedsmænd politisk talt ere indforstaaede med hinanden, gjør, at der hverken paa dette Omraade eller paa mange andre kan ske den tilhørlige Undersøgelse, som der burde og skulde finde Sted. — Resultatet af det Hele er altsaa, at der ikke i Styrelsen eller i Lovene er Tale om Reformer af nogen gennemgribende Betydning paa et eneste Omraade, og dog kan man høre reisende Agenter, vel sagtens udsendte af en eller anden Forening eller af et eller andet Firma, sige, at Alt er ordnet, og at der er ikke mere tilbage. Medens Kirken, som det forekommer mig, styres enevældigt, medens Skattevæsenet staar som i Aarhundredets Begyndelse, og uagtet alle disse Kjendtgjæringer siger man, at nu er Alt reformeret, at der ikke er Mere tilbage, og, tilføjer man — det er Slutningen man drager derud af — det er en ren Kamp om Magtspørgsmaalet, som her foregaar, eller, som jeg hellere vil kalde det, Personspørgsmaal, en Kamp om, hvilke Personer der skal være Ministre. Noget reelt Kamp er der ikke, thi vi ere jo i Principet egentlig enige. Saaledes lyder det; men hvorledes man kan faae Noget til et tro det, er mig ufatteligt; jeg haaber da ogsaa og synes, at Kjendtgjæringerne vise, at det er meget Faa, som tro det. Jeg har sagt, og jeg skal gjentage det her, at Personerne ere for mig det Underordnede. Man har sagt til mig fra flere Sider, at dette er en farlig Lære, men jeg gjentager, at det er min Mening, at det er og bør være det Underordnede, hvilke Personer der styre. Jeg slynder mig dog med at tilføje, at hvad der ikke er mig det Underordnede, det er dette Things Magt og Indflydelse, og i den Henseende har Erfaringen belært mig om, dersom jeg ikke i Forveien kunde vide det, at de Personer, der overhovedet skulde kunne have Magt til at rive sig løs fra andre Løndestfer end den almindelige Valgrets Løndestfer, altsaa fra Privilegievæsenet, nødvendig maa være dem, der søge deres Hold og Styrke i den almindelige Valgret. Det forekommer mig, at det vil